

Εισαγωγική παρατήρηση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας κ. Κ. Σημίτη στη συνεδρίαση του ΕΣΑΠ.

Βρισκόμαστε στην αρχή της διαδικασίας του καθορισμού της οικονομικής πολιτικής του '88. Σήμερα πρέπει να προχωρήσουμε στην καταγραφή των απόψεων των κύριων κοινωνικών φορέων για την υπό διαμόρφωση οικονομική πολιτική. Απόψεις που θα χρησιμοποιηθούν για την τελική σύνθεση από τη κυβέρνηση αφού σταθμίσει τις ευθύνες όλων, τους κινδύνους και τις δυνατότητες της οικονομίας.

Οι δυνατότητες της οικονομίας δεν είναι απεριόριστες, όπως αφήνουν να διαφανεί ορισμένα αιτήματα. Η αντίληψη ότι τα βάρη της οικονομικής προσαρμογής πρέπει να επωμιστούν αποκλειστικά άλλοι, και άρα εκείνο που απαιτείται είναι η σθεναρή διεκδίκηση των αιτημάτων, είναι άποψη που δεν εξυπηρετεί ούτε το κοινό στόχο, την ανάπτυξη, ούτε το ρόλο αυτού του οργάνου, που επιδιώκει πληροφόρηση και σύγκλιση γνώμων.

Δυό χρόνια σταθεροποιητικής πολιτικής μας έχουν δημιουργήσει ευχέρεια κινήσεων. Αλλά δεν πρέπει να ξεχνάμε, ότι ο ρυθμός πληθωρισμού παραμένει υψηλός σε σχέση με εκείνο που επικρατεί στις ανταγωνίστριες χώρες και επιδρά αρνητικά στην ανταγωνιστικότητά μας. Το έλλειμμα του ισοζυγίου πληρωμών συνεχίζει να είναι παράγοντας που περιορίζει τις επιλογές και τις δυνατότητες χειρισμών της οικονομικής πολιτικής και δεν αφήνει αξιόλογα περιθώρια για οικονομική ανάπτυξη. Τα δημοσιονομικά ελλείμματα είναι ακόμη πολύ υψηλά δυσκολεύουν τον έλεγχο του πληθωρισμού και παρεμποδίζουν τη διοχέτευση πόρων σε παραγωγικές επενδύσεις.

Στόχος μας πρέπει να είναι η αύξηση της παραγωγικότητας. Ο κύριος παράγοντας που καθορίζει την παραγωγικότητα είναι η ποιότητα και η έκταση του υπάρχοντος κεφαλαιουχικού εξοπλισμού. Η αύξηση της παραγωγικότητας συνεπάγεται κυρίως βελτίωση και περαιτέρω αύξηση του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού, δηλαδή νέες επενδύσεις. Ο ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας είναι άμεσα συναρτημένος από τον ρυθμό επενδύσεων. Οι επενδυτικοί ρυθμοί που χαρακτηρίζουν την Ελληνική οικονομία από τα τέλη της δεκαετίας του 1970 είναι χαμηλοί ενίοτε αρνητικοί. Η βελτίωση των δύο τελευταίων ετών δεν ήταν ικανή να σμικρύνει την απόστασή μας από τις αναπτυγμένες βιομηχανικές κοινωνίες. Εχουμε μείνει πίσω και κινδυνεύουμε να καθυστερήσουμε ακόμη περισσότερο, αν δεν εξασφαλίσουμε τους πόρους στις επιχειρήσεις του δημόσιου, του κοινωνικού και του ιδιωτικού τομέα να εντείνουν την παραγωγική προσπάθεια.

Πρέπει να τους εξασφαλίσουμε αν θέλουμε να διατηρήσουμε ζωντανό το όραμα μιάς αναπτυγμένης οικονομικά και κοινωνικά Ελλάδας.

Στην πορεία μας βέβαια πρέπει να προσέξουμε τα βάρη. Οι θυσίες για την αλλαγή στον προσανατολισμό της οικονομίας δεν μπορεί να προσφέρονται μόνο από ορισμένες κοινωνικές ομάδες, εκείνες των οποίων το εισόδημα φορολογείται πιο εύκολα, εκείνες των οποίων η αύξηση του εισοδήματος ελέγχεται και περιορίζεται πιο εύκολα. Όλοι πρέπει να προσφέρουν και είναι υπόχρεωση της πολιτείας να εξασφαλίσει τη συνεισφορά όλων.

Πολλοί σχεδιάζουν με βραχυπρόθεσμους στόχους, δεν βλέπουν το μεθαύριο. Σκέπτονται ότι οι όποιες προσπάθειες πρέπει να είναι αναγκαστικά σύντομες, ότι οι μακρινοί ορίζοντες δεν έλκουν και οι αλλαγές που επιφέρει η οικονομική πολιτική πρέπει να είναι άμεσες και χειροπιαστές, αλλιώς δεν είναι πολιτικά σκόπιμες. Οι νομοτέλειες της οικονομικής και κοινωνικής εξέλιξης δεν συμβιβάζονται με βραχυπρόθεσμους σχεδιασμούς. Οι διαρθρωτικές αλλαγές που επηρεάζουν ποιότητα και ποσότητα απαιτούν χρόνο. Γι' αυτό δεν πρέπει να καλλιεργήσουμε την ψευδαίσθηση ότι δεν χρειάζεται συστηματική και επίμονη προσπάθεια.

Σήμερα, η εικόνα της διεθνούς οικονομίας παρουσιάζεται αρκετά διαφορετική απ' ό,τι όταν σας στείλαμε την εισήγησή μας. Οι αιτίες της κρίσης είναι εμφανείς και υπάρχουν από καιρό. Τα δημοσιονομικά ελλείμματα των ΗΠΑ, ο ένας από τους παράγοντες της κρίσης, οδηγούν σε υψηλά επιτόκια στις ΗΠΑ. Τα υψηλά αυτά επιτόκια επιβαρύνουν τις υπερχρεωμένες χώρες του τρίτου κόσμου ακόμη περισσότερο και περιορίζουν έμμεσα το διεθνές εμπόριο, στρέφουν επίσης τα κεφάλαια από άλλες βιομηχανικές χώρες προς τις ΗΠΑ. Οι υπόλοιπες βιομηχανικές χώρες αυξάνουν για να αμυνθούν τα επιτόκια περιορίζοντας έτσι τις δυνατότητες ανάκαμψης και μείωσης της ανεργίας. Το πρόβλημα δεν πρόκειται να λυθεί άμεσα. Γι' αυτό και η πιθανότητα μιάς παγκόσμιας ύφεσης πρέπει να συνυπολογισθεί στις σκέψεις, προτάσεις και σχεδιασμούς μας.

Αλλά και στο εσωτερικό παρ' όλη τη σταθερή βελτίωση ορισμένων μακροοικονομικών μεγεθών υπάρχουν φαινόμενα που απαιτούν αυξημένη προσοχή. Η αύξηση των τιμών επιταχύνθηκε τον Οκτώβρη, τα δημοσιονομικά ελλείμματα δεν υποχωρούν.

Στη λεπτή αυτή φάση πρέπει να μονιμοποιήσουμε και να βελτιώσουμε ακόμη περισσότερο αυτό που συνοπτικά ονομάζουμε "ευνοϊκό οικονομικό κλίμα". Το κλίμα αυτό οδήγησε μεταξύ άλλων σε αξιοσημείωτη αύξηση της αυτόνομης εισροής ξένων

κεφαλαίων ώστε το 1987 να είναι πιθανό να πετύχουμε το στόχο του μηδενικού καθαρού εξωτερικού δανεισμού, στόχο που είχαμε θέσει για το 1988. Η οικονομική πορεία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από προσδοκίες και υπολογισμούς. Δεν πρέπει να διαψεύσουμε τις προσδοκίες και τους υπολογισμούς για συνέχιση της βελτίωσης της γενικής οικονομικής κατάστασης.

Επιλογή μας είναι να πραγματοποιήσουμε τους στόχους της πολιτικής μας κινητοποιώντας όλους τους τομείς της οικονομίας. Έχει παρουσιασθεί ως πανάκεια για τη σημερινή κρίση ο περιορισμός στο ελάχιστο του ρόλου του κράτους και ο έλεγχος της ιδιωτικής πρωτοβουλίας αποκλειστικά και μόνο από τους νόμους της αγοράς. Ο υπέρμετρος παρεμβατισμός στη χώρα μας είναι δημιούργημα εκείνων, που δεν θέλησαν να αποδεχτούν για την ιδιωτική πρωτοβουλία τις συνέπειες της λειτουργίας του ανταγωνισμού. Τα μέσα, τα οποία χρησιμοποιούμε και θα εξακολουθήσουμε να χρησιμοποιούμε έχουν ως πρότυπο μία πολιτική όπου η πολιτεία σχεδιάζει και παίζει ενεργό ρόλο για να επιδιώξει την ανάπτυξη και την κοινωνική δικαιοσύνη.